

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2013. gada 12. decembrī*

Fizisko personu aizsardzība attiecībā uz personas datu apstrādi — Direktīva 95/46/EK —
Piekļuves tiesību īstenošanas nosacījumi — Pārmērīgu izdevumu iekasēšana

Lietā C-486/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Gerechtshof te 's-Hertogenbosch* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 26. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 31. oktobrī, tiesvedībā, kuru uzsākusi

X.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] (referents), tiesneši K. Toadere [*C. Toader*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Nīderlandes valdības vārdā – *B. Koopman* un *C. Wissels*, pārstāves,
- Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek*, pārstāvis,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér*, kā arī *K. Szíjjártó* un *K. Molnár*, pārstāvji,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna* un *M. Szpunar*, pārstāvji,
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *C. Vieira Guerra*, pārstāvji,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *J. Beeko*, pārstāve, kurai palīdz *J. Holmes*, barrister,
- Eiropas Komisijas vārdā – *B. Martenczuk* un *P. van Nuffel*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklausišanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 31. lpp.) 12. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā, ko uzsākusi X k-dze saistībā ar nodevas par apliecinātas sertifikāta kopijas, kurā ir ietverti personas dati, izsniegšanu samaksu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 95/46 12. pantā ar nosaukumu “Piekļuves tiesības” ir paredzēts:
“Dalībvalstis garantē katram datu subjektam tiesības iegūt no personas datu apstrādātāja:
a) bez ierobežojumiem samērīgos termiņos un bez pārmērīgas vilcināšanās [kavēšanās] vai [..] izdevumiem:
— apstiprinājumu, vai uz viņu attiecināmos datus apstrādā vai neapstrādā, un informāciju vismaz attiecībā uz apstrādes nolūkiem, attiecīgo datu kategorijām un saņēmējiem vai saņēmēju kategorijām, kuriem datus atklāj,
— paziņojumu datu subjektam saprotamā formā par apstrādē esošajiem datiem un par jebkuru pieejamu informāciju attiecībā uz datu avotu,
— informāciju par datu, kas uz viņu attiecas, jebkurā automatizētā apstrādē ietverto loģiku vismaz 15. panta 1. punktā norādīto automatizēto lēmumu gadījumā,
b) atkarībā no apstākļiem datu izlabošanu, dzēšanu vai piekļuves noslēgšanu, ja šo datu apstrāde neatbilst šīs direktīvas noteikumiem, īpaši datu nepilnības vai neprecizitātes dēļ,
c) paziņojumu trešajām personām, kurām dati atklāti, par jebkuru saskaņā ar b) apakšpunktu veikto izlabošanu, dzēšanu vai piekļuves noslēgšanu, ja vien tas neizrādās neiespējami vai nav saistīts ar nesamērīgām pūlēm.”

Nīderlandes tiesības

- 4 Likuma par pašvaldības iestāžu rīcībā esošajiem personas datiem (*Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens*, Stb. 1994, Nr. 494; turpmāk tekstā – “*Wet GBA*”) 79. pantā ir paredzēts:
“1. Dome [*College van burgemeester en wethouders*] pēc personas pieprasījuma četru nedēļu laikā bez maksas rakstveidā paziņo, vai viņu skarošas ziņas tiek apstrādātas pašvaldības administrācijas datu bāzē. Ja šādi dati tiek apstrādāti, pieprasītājam tiek nosūtīts 78. panta 3. punktā norādītais rakstveida paziņojums. [..]
2. Dome sniedz ikkatram pēc viņa pieprasījuma bezmaksas piekļuvi četru nedēļu laikā viņu skarošajiem datiem administrācijas datubāzē. [..]

3. Dome katram pēc pieprasījuma četru nedēļu laikā izsniedz, ja tiek prasīts – apliecinātu, izrakstu saprotamā formā par viņa personas datiem, kas tiek apstrādāti administrācijas datubāzē, kā arī pieejamo informāciju par datu izcelsmi, ja vien tos nav sniedzis pats pieprasītājs. [..]”

5 Pašvaldību likuma (*Gemeentewet*) 229. pants ir formulēts šādi:

“1. Nodevas var tikt iekasētas par:

[..]

b) pašvaldības administrācijas vai tās vārdā sniegto pakalpojumu izmantošanu;

[..].”

6 Pašvaldību likuma 229.b panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Noteikumos, uz kuru pamata tiek iekasētas nodevas 229. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkta izpratnē, tarifi tiek noteikti tādējādi, ka domātais labums no tiesībām nepārsniedz šajā gadījumā noteiktās izmaksas. [..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

7 Tiesvedībā, kas vērsta pret lēmumu, ar kuru X k-dzei uzlikts naudas sods par ceļa satiksmes noteikumu kodeksa pārkāpumu, viņa mēģināja pierādīt, ka paziņojums par šī naudas soda piedziņu tai nav piegādāts, jo tas netika nosūtīts uz pareizo adresi. Šajā nolūkā X k-dze pašvaldībai, kurā bija tās dzīvesvieta, lūdza paziņot savas personas datus par 2008. un 2009. gadu, it īpaši savas secīgās adreses. Šī pašvaldība atbildē uz šo izsniedza apliecinātu attiecīgo personas datu izrakstu, pamatojoties uz *Wet GBA* 79. panta 3. punktu, un kā atlīdzību pieprasīja nodevu EUR 12,80 apmērā.

8 X k-dze par šo maksājuma pieprasījumu neveiksmīgi cēla prasību. Iesniedzot apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā X k-dze apgalvo, ka tā nav lūgusi apliecinātu izrakstu, bet tikai ir vēlējusies saņemt savus personīgos datus, balstoties uz Pārvaldības publiskuma likuma (*Wet Openbaarheid van Bestuur*) tiesisko pamatu. Ņemot vērā šo tiesisko pamatu, X k-dze uzskata, ka no viņas nevarētu tikt prasīta nekāda nodeva.

9 Attiecīgā pašvaldība savukārt uzskata, ka, pamatojoties uz *Wet GBA* 79. panta 3. punktu, attiecīgie personas dati var tikt izsniegti tikai ar apliecinātu izrakstu. Tā kā šī izraksta izsniegšana ir saistīta ar privātu interešu apmierināšanu, runa ir par pakalpojumu Pašvaldību likuma 229. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, par kuru ir jāmaksā nodeva.

10 Iesniedzējtiesa konstatē, pirmkārt, ka apliecināti personas datu izraksti ir vienīgie izraksti, kuri ir oficiāli atzīti un kurus izmanto publiskās iestādes, un, otrkārt, ka datu paziņošana no pašvaldību reģistriem ietilpst Direktīvas 95/46 piemērošanas jomā neatkarīgi no tā, kāds ir piekļuves šiem datiem pieteikuma pamatojums valsts tiesībās.

11 Pēc minētās tiesas domām, Direktīvas 95/46 12. panta a) punktā ir garantētas tiesības ieinteresētajai personai iegūt ziņas bez ierobežojumiem samērīgos termiņos un bez pārmērīgas kavēšanās vai izdevumiem viņai saprotamā formā par apstrādē esošajiem datiem, kā arī par jebkuru pieejamu informāciju attiecībā uz datu avotu. Šī pati tiesa uzskata, ka šo tiesību normu var izprast divējādi:

— personas datu paziņošanai jānotiek bez kavēšanās vai pārmērīgiem izdevumiem vai

— personas datu paziņošanai jānotiek bez pārmērīgas kavēšanās vai izdevumiem.

- 12 Pirmajā gadījumā zīmognodevas iekasēšana būtu atļauta, ja vien tās apmērs nebūtu pārmērīgs. Otrajā tā būtu aizliegta.
- 13 Runājot par attiecīgās zīmognodevas pārmērīgo raksturu, iesniedzējtiesa uzsver, ka atbilstoši Pašvaldību likuma 229.b pantam likmes ir noteiktas tādējādi, ka ieņēmumi nepārsniedz izmaksas. Tomēr tas neļauj garantēt, ka ieņēmumi no zīmognodevas nepārsniedz izmaksas, kas saistītas ar personas datu paziņošanu. Iesniedzējtiesa šaubās arī par to, kurā brīdī izkasēto izdevumu apmērs var tikt uzskatīts par pārmērīgu Direktīvas 95/46 12. panta a) punkta izpratnē.
- 14 Lai gan šīs direktīvas 12. panta a) punkts ir interpretējams tādējādi, ka personas datu paziņošana ir bezmaksas, tomēr iesniedzējtiesa šaubās par vajadzību piedāvāt alternatīvu maksas izraksta paziņošanai atbilstoši *Wet GBA* 79. panta 3. punktam, tostarp ļaujot datus vizualizēt uz ekrāna. Tomēr tā norāda, ka šāda piekļuve nav paziņošana minētās direktīvas 12. panta a) punkta izpratnē un ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 8. pantā tiek aizsargātas tikai piekļuves tiesības datiem. Papildu trūkums piekļuvei ekrānā ir tas, ka – pretēji apliecinātajam izrakstam – publiskās iestādes to nevar uzskatīt par autentisku un pareizu (2009. gada 7. maija spriedums lietā C-553/07 *Rijkeboer*, Krājums, I-3889. lpp.) un tā nevar sniegt ieskatu reģistrēto datu vēsturē.
- 15 Šādos apstākļos *Gerechtshof te 's-Hertogenbosch* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai piekļuves nodrošināšana (pamatojoties uz *Wet GBA* 79. panta 2. punktu) atbilst Direktīvas [95/46/EK] 12. panta a) punkta otrajā ievilkumā norādītajam paziņojumam par apstrādē esošajiem datiem?
- 2) Vai [šīs] direktīvas 12. panta a) punktā ir liegts iekasēt zīmognodevas par apstrādē esošu personas datu paziņošanu ar pašvaldības administrācijas rīcībā esošo datu izrakstu?
- 3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzoša, vai attiecīgās zīmognodevas piemērošana ir pārmērīga [minētās] direktīvas 12. panta a) punkta izpratnē?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par otro jautājumu

- 16 Ar savu otro jautājumu, kurš ir izskatāms kā pirmais, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 95/46 12. panta a) punkts ir interpretējams tādējādi, ka tajā nav pieļauts iekasēt izdevumus par publiskas iestādes veiktu personas datu paziņošanu.
- 17 Visas dalībvalstis, kas iesniegušas savus rakstveida apsvērumus Tiesā, kā arī Eiropas Komisija piekrīt viedoklim, ka Direktīvas 95/46 12. panta a) punktā publiskām iestādēm ir atļauts prasīt nepārmērīgu izdevumu samaksu par šajā tiesību normā minēto personas datu paziņošanu.
- 18 Jānorāda, ka Direktīvas 95/46 12. panta a) punkta holandiešu valodas redakcijā tiek izmantots vārdu salikums “bovenmatige vertraging of kosten”. Šis formulējums varētu likt saprast, ka vārds “bovenmatige” (“pārmērīgs”) attiecas tikai uz termiņu (“vertraging”), tādējādi liekot domāt, ka tiesības saņemt šajā tiesību normā minētās informācijas paziņojumu būtu jāīsteno bez maksas.
- 19 Tomēr tā interpretēšanas nolūkā Direktīvas 95/46 12. panta a) punkts nav vērtējams tikai holandiešu valodas redakcijā. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar nepieciešamību vienveidīgi piemērot un līdz ar to interpretēt Savienības tiesību aktu nav pieļauts ņemt vērā tikai vienu no redakcijām atsevišķi, bet ar to tiek prasīts, lai [akts] tiktu interpretēts, pamatojoties gan uz tā autora faktisko nolūku, gan arī uz mērķi,

ko tas vēlas sasniegt, ņemot vērā esošās redakcijas visās valodās (skat. tostarp 1969. gada 12. novembra spriedumu lietā 29/69 *Stauder, Recueil*, 419. lpp., 3. punkts; 2005. gada 8. decembra spriedumu lietā C-280/04 *Jyske Finans*, Krājums, I-10683. lpp., 31. punkts, kā arī 2011. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-445/09 *IMC Securities*, Krājums, I-5917. lpp., 25. punkts).

- 20 Direktīvas 95/46 12. panta a) punkta citu, nevis holandiešu, valodu redakcijās nav ietvertas norādes, kas ļautu uzskatīt, ka dalībvalstīm šajā tiesību normā minētos datus būtu jāpaziņo bez maksas. Gluži pretēji, tostarp no minētās tiesību normas redakcijas spāņu (“sin retrasos ni gastos excesivos”), dāņu (“uden større ventetid eller større udgifter”), vācu (“ohne unzumutbare Verzögerung oder übermäßiger Kosten”), franču (“sans délais ou frais excessifs”), itāļu (“senza ritardi o spese eccessivi”), portugāļu (“sem demora ou custos excessivos”) un somu (“aiheetonta viivytystä tai aiheettomia kustannuksia”) valodā izriet, ka dalībvalstīm minētos datus ir jāpaziņo bez pārmērīgiem izdevumiem.
- 21 Protams, dažās attiecīgās tiesību normas valodu redakcijās, piemēram, angļu (“without excessive delay or expense”) un zviedru (“större tidsutdräkt eller kostnader”) valodu redakcijās, tāpat kā holandiešu valodas redakcijā, ir ietverta noteikta neviennozīmība, ciktāl vārds “izdevumi” netiek skaidri kvalificēts ar īpašības vārdu “pārmērīgs”. Tomēr nevienā minētās tiesību normas valodas redakcijā nav viennozīmīgi paredzēts, ka minētā paziņošana būtu jāveic bez maksas.
- 22 Tātad no Direktīvas 95/46 12. panta a) punkta izriet, ka šajā tiesību normā no dalībvalstīm netiek ne prasīts, ne arī tām tiek aizliegts iekasēt izdevumus tiesību pieklūt personas datiem īstenošanas gadījumā, ja vien šo izdevumu apmērs nav pārmērīgs.
- 23 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 95/46 12. panta a) punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nav pret izdevumu par publiskas iestādes veiktu personas datu paziņošanu iekasēšanu.

Par trešo jautājumu

- 24 Ar savu trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, kādi ir kritēriji, kas ļautu garantēt, ka izdevumu summa, kas tiek iekasēta tiesību pieklūt personas datiem īstenošanas gadījumā, nebūtu pārmērīga Direktīvas 95/46 12. panta a) punkta izpratnē.
- 25 Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir jāpiešķir katrai personai tiesības pieklūt uz to attiecināmiem personas datiem, kā arī informācijai par šo datu saņēmējiem, saņēmēju kategorijām un loģiku, uz kuru ir balstīta minēto datu automatizētā apstrāde. Ņemot vērā to, kas izklāstīts iepriekš, analizējot otro jautājumu, minētā tiesību norma ir interpretējama tādējādi, ka dalībvalstīm ir jāgarantē šo piekļuves tiesību īstenošana bez ierobežojumiem, bez pārmērīgas kavēšanās vai pārmērīgiem izdevumiem.
- 26 Tādējādi dalībvalstīm ir jānosaka, vai Direktīvas 95/46 12. panta a) punktā norādīto datu paziņošana izraisa izdevumu samaksu, un attiecīgajā gadījumā jānosaka tās summa tādā līmenī, kas nebūtu pārmērīgs.
- 27 Tomēr ir jākonstatē, ka minētajā tiesību normā nav precizēti kritēriji, uz kuriem pamatojoties dalībvalsts šajā pašā tiesību normā paredzēto piekļuves tiesību īstenošanas gadījumā iekasētos izdevumus varētu uzskatīt par pārmērīgiem. Lai to darītu, ir jāinterpretē Direktīvas 95/46 12. panta a) punkts, ņemot vērā tā mērķi, kas izvērtēts šīs direktīvas mērķu kontekstā.
- 28 Tādējādi dalībvalstīm, kuras kā atlīdzību par Direktīvas 95/46 12. panta a) punktā minēto piekļuves informācijai tiesību īstenošanu prasa izdevumu samaksu, ir jānosaka minēto izdevumu apmērs tādā līmenī, kas būtu taisnīgs līdzsvars starp attiecīgās personas interesēm aizsargāt privāto dzīvi, tostarp paredzot tā tiesības saņemt datus saprotamā formā, lai vajadzības gadījumā varētu īstenot savas tiesības labot, dzēst vai neļaut izmantot datus gadījumā, ja to apstrāde neatbilst direktīvai, kā arī tiesībām iebilst

un celt prasību tiesā, no vienas puses, un slogu, ko pienākums paziņot šo informāciju rada datu apstrādātājam, no otras puses (skat. pēc analogijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Rijkeboer*, 64. punkts).

- 29 Ņemot vērā privātās dzīves aizsardzības nozīmi, kura ir uzsvērtā Direktīvas 95/46 preambulas otrajā un desmitajā apsvērumā un Tiesas judikatūrā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rijkeboer*, 47. punkts un tajā minētā judikatūra) un ierakstīta Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 8. pantā, ir jāuzskata, ka atbilstoši šīs direktīvas 12. panta a) punktam iekasējamie izdevumi nevar tikt noteikti tādā līmenī, kas var radīt šķērslī šajā tiesību normā garantēto piekļuves tiesību īstenošanai.
- 30 Ir jāuzskata, ka, lai piemērotu Direktīvas 95/46 12. panta a) punktu, ja valsts publiskā iestāde iekasē izdevumus kā atlīdzību par fiziskas personas piekļuves uz to attiecināmiem personas datiem tiesību īstenošanu, šo izdevumu apmērs nedrīkstētu pārsniegt šo datu paziņošanas izmaksas. Šāds maksimālais ierobežojums tomēr neskar dalībvalstu izvēles iespēju noteikt zemāku minēto izmaksu apmēra līmeni, lai visām fiziskām personām garantētu, ka minētās piekļuves tiesības saglabātu savu iedarbību.
- 31 Līdz ar to uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 95/46 12. panta a) punkts ir interpretējams tādējādi, ka, lai garantētu, ka izdevumi, kas tiek iekasēti tiesību piekļūt personas datiem īstenošanas gadījumā, nebūtu pārmērīgi šīs tiesību normas izpratnē, to summa nedrīkst pārsniegt šo datu paziņošanas izmaksas. Valsts tiesai, ņemot vērā pamatlietas apstākļus, ir jāveic nepieciešamās pārbaudes.

Par pirmo jautājumu

- 32 Pirmais jautājums ir izprotams tādējādi, ka tas ir uzdots tikai gadījumā, ja Direktīvas 95/46 12. panta a) punkts būtu interpretējams tādējādi, ka tajā nav pieļauts iekasēt izdevumus par publiskas iestādes veiktu personas datu paziņošanu. Ņemot vērā uz otro jautājumu sniegto atbildi, uz pirmo jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 33 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti 12. panta a) punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nav pret izdevumu par publiskas iestādes veiktu personas datu paziņošanu iekasēšanu;
- 2) Direktīvas 95/46 12. panta a) punkts ir interpretējams tādējādi, ka, lai garantētu, ka izdevumi, kas tiek iekasēti tiesību piekļūt personas datiem īstenošanas gadījumā, nebūtu pārmērīgi šīs tiesību normas izpratnē, to summa nedrīkst pārsniegt šo datu paziņošanas izmaksas. Valsts tiesai, ņemot vērā pamatlietas apstākļus, ir jāveic nepieciešamās pārbaudes.

[Paraksti]